TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Lâm Đồng: Về nguồn nơi di tích Dục Thanh

12:34 18/03/2026

Di tích Dục Thanh là một trong những địa chỉ lịch sử đặc biệt gắn liền với hành trình tuổi trẻ của Hồ Chí Minh. Đây là nơi thầy giáo Nguyễn Tất Thành từng dừng chân dạy học trước khi ra đi tìm đường cứu nước.

Khu di tích Dục Thanh, Phường Phan Thiết, tỉnh Lâm Đồng. Ảnh: Bảo tàng Hồ Chí Minh Bình Thuận, Lâm Đồng cung cấp.

Nằm bên dòng Sông Cà Ty hiền hòa ở Phường Phan Thiết, tỉnh Lâm Đồng khu di tích hiện thuộc hệ thống Bảo tàng Hồ Chí Minh (Chi nhánh Bình Thuận). Với vẻ đẹp cổ kính, trang nghiêm và giá trị lịch sử sâu sắc, nơi đây trở thành điểm đến văn hóa – lịch sử quan trọng đối với du khách trong và ngoài nước.

Nơi lưu dấu bước chân thầy giáo Nguyễn Tất Thành

Giữa không gian yên bình của Phan Thiết, khu di tích Dục Thanh vẫn giữ được nét kiến trúc và cảnh quan gần như nguyên vẹn sau hơn một thế kỷ. Những mái ngói âm dương, hàng cây xanh và khuôn viên rộng rãi tạo nên cảm giác thanh

tĩnh, gợi nhớ về một ngôi trường xưa mang đậm dấu ấn văn hóa Việt Nam.

Cổng vào Khu di tích Dục Thanh, Phường Phan Thiết, tỉnh Lâm Đồng. Ảnh: Bảo tàng Hồ Chí Minh Bình Thuận, Lâm Đồng cung cấp.

Trường Dục Thanh được xây dựng năm 1907, bắt nguồn từ ý tưởng của nhà yêu nước Phan Châu Trinh trong chuyến khảo sát tình hình dân sinh tại các tỉnh Nam Trung Bộ. Khi dừng chân tại Phan Thiết, ông đã gặp gỡ hai người con của nhà thơ Nguyễn Thông là Nguyễn Trọng Lội và Nguyễn Quý Anh. Từ những cuộc trao đổi ấy, ý tưởng xây dựng một ngôi trường nhằm giáo dục thanh niên, khơi dậy tinh thần yêu nước đã được hình thành.

Gia đình Nguyễn Thông cùng nhiều nhân sĩ địa phương đã chung tay góp công, góp của xây dựng trường trên mảnh đất của gia đình. Ngôi trường được đặt tên Dục Thanh, mang ý nghĩa “giáo dục và bồi dưỡng thanh niên”.

Trung ương Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam tham quan, nghe thuyết minh giới thiệu về căn gác Ngọa Du Sào trong Khu di tích Dục Thanh. Ảnh: Bảo tàng Hồ Chí Minh Bình Thuận, Lâm Đồng cung cấp.

Ban đầu, trường chỉ có một ngôi nhà lớn với mái ngói âm dương, nền gạch Bát Tràng, cột và vách gỗ. Bên trong lớp học có 21 bộ bàn ghế học sinh, hai bảng đen và bộ trường kỷ đặt giữa lớp – nơi thầy giáo ngồi giảng bài.

Trong số bảy thầy giáo giảng dạy tại đây, thầy giáo Nguyễn Tất Thành là người trẻ nhất, khi ấy mới tròn 20 tuổi. Tuy tuổi đời còn trẻ nhưng thầy luôn tận tâm với nghề dạy học và đặc biệt chú trọng bồi dưỡng tinh thần yêu nước cho học trò.

Du khách tham quan lớp học nơi thầy giáo Nguyễn Tất Thành và các thầy giáo trường Dục Thanh năm xưa giảng bài. Ảnh: Bảo tàng Hồ Chí Minh Bình Thuận, Lâm Đồng cung cấp.

Thời điểm đó, trường có khoảng 60 học sinh, trong đó có bốn nữ sinh – điều khá hiếm trong xã hội đầu thế kỷ XX. Chương trình học được đánh giá tiến bộ khi chú trọng chữ Quốc ngữ, đồng thời giảng dạy chữ Hán, tiếng Pháp và môn thể dục nhằm phát triển toàn diện cho học sinh.

Hành trình của người thanh niên trước ngày ra đi tìm đường cứu nước

Theo nhiều tư liệu lịch sử, năm 1908, sau khi tham gia phong trào chống sưu thuế ở miền Trung, Nguyễn Tất Thành rời Trường Quốc học Huế và bắt đầu hành trình vào Nam với khát vọng tìm con đường giải phóng dân tộc.

Trên đường đi, Người từng dừng chân tại nhiều địa phương như Quy Nhơn, Ninh Thuận trước khi đến Phan Thiết. Tại đây, nhờ mối quan hệ giữa cụ Nguyễn Sinh Sắc và cụ Trương Gia Mô, Nguyễn Tất Thành được giới thiệu đến dạy học tại Trường Dục Thanh vào tháng 9/1910.

Các em học sinh đến dâng hương Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Bảo tàng. Ảnh: Bảo tàng Hồ Chí Minh Bình Thuận, Lâm Đồng cung cấp.

Dù chỉ giảng dạy gần nửa năm, nhưng khoảng thời gian này đã để lại nhiều dấu ấn sâu sắc. Các học trò kể lại rằng thầy giáo Nguyễn Tất Thành luôn giảng bài truyền cảm, gần gũi và khuyến khích học sinh suy nghĩ độc lập. Ngoài giờ học, thầy còn cùng học trò rèn luyện thể dục và đọc sách tại Ngọa Du Sào – một căn nhà nhỏ trong khuôn viên trường do Nguyễn Thông xây dựng.

Đầu năm 1911, Nguyễn Tất Thành rời Phan Thiết vào Sài Gòn. Ngày 5/6/1911, với tên gọi Văn Ba, Người lên tàu Latouche-Tréville tại Bến Nhà Rồng để bắt đầu hành trình hơn 30 năm bôn ba khắp thế giới tìm con đường giải phóng dân tộc.

Địa chỉ đỏ giáo dục truyền thống

Sau nhiều biến động lịch sử, Trường Dục Thanh vẫn được bảo tồn khá nguyên vẹn. Năm 1978, công trình được trùng tu và phục dựng, đến năm 1980 chính thức mở cửa phục vụ tham quan. Ngày 12/12/1986, Bộ Văn hóa – Thông tin đã công nhận nơi đây là Di tích lịch sử – văn hóa cấp quốc gia.

Hiện nay, Di tích Dục Thanh tọa lạc tại số 39 đường Trưng Nhị, phường Phan Thiết, tỉnh Lâm Đồng. Trong khuôn viên di tích vẫn còn nhiều công trình và hiện vật gắn liền với thời gian thầy giáo Nguyễn Tất Thành dạy học như: lớp học, nhà Ngư, Ngọa Du Sào, nhà thờ cụ Nguyễn Thông, giếng nước cổ và cây khế hơn trăm năm tuổi. Tương truyền rằng khi còn dạy học tại đây, Nguyễn Tất Thành thường chăm sóc và tưới nước cho cây khế này.

Giếng nước Bác dùng để sinh hoạt trong thời gian dạy học tại trường Dục Thanh. Ảnh: Bảo tàng Hồ Chí Minh Bình Thuận, Lâm Đồng cung cấp.

Những chi tiết giản dị ấy giúp du khách hình dung rõ hơn cuộc sống đời thường của vị lãnh tụ kính yêu trong những năm tháng tuổi trẻ.

Điểm đến lịch sử và văn hóa của Phan Thiết

Ngày nay, Di tích Dục Thanh không chỉ là một công trình lịch sử mà còn là biểu tượng của tinh thần hiếu học và lòng yêu nước của dân tộc Việt Nam. Hằng năm, nơi đây đón nhiều đoàn học sinh, sinh viên, đoàn viên thanh niên và du khách đến tham quan, học tập truyền thống.

Du khách đến tham quan, tìm hiểu về Khu di tích Dục Thanh. Ảnh: Bảo tàng Hồ Chí Minh Bình Thuận, Lâm Đồng cung cấp.

Trong khu di tích hiện vẫn lưu giữ nhiều hiện vật gốc như bộ trường kỷ, phản gỗ, án thư, tủ đứng, thang gỗ, nghiên mài mực hay các vật dụng sinh hoạt của thầy giáo Nguyễn Tất Thành. Những hiện vật này góp phần tái hiện sinh động không gian dạy học của ngôi trường cách đây hơn một thế kỷ.

Các em học sinh tham quan cây khế hơn 100 tuổi được thầy giáo Nguyễn Tất Thành chăm sóc và tưới nước. Ảnh: Bảo tàng Hồ Chí Minh

Bình Thuận, Lâm Đồng cung cấp.

Không chỉ là điểm tham quan lịch sử, khu di tích còn là nơi tổ chức nhiều hoạt động văn hóa, triển lãm và sinh hoạt truyền thống, góp phần giáo dục lý tưởng sống, lòng yêu nước cho thế hệ trẻ.

Mỗi khi đến Phan Thiết, du khách thường dành thời gian ghé thăm Di tích Dục Thanh – địa chỉ đỏ gắn liền với hành trình tìm đường cứu nước của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Không gian yên bình, cổ kính của ngôi trường xưa như nhắc nhớ về bước khởi đầu của một hành trình lịch sử vĩ đại.

Từ một thầy giáo trẻ tại Trường Dục Thanh, Nguyễn Tất Thành đã trở thành lãnh tụ vĩ đại của dân tộc Việt Nam. Và chính nơi đây, hơn một thế kỷ trước, đã lưu giữ những dấu chân đầu tiên trên con đường cách mạng của Người – con đường dẫn tới độc lập, tự do cho dân tộc.

Trong những năm gần đây, lãnh đạo tỉnh Lâm Đồng cũng đặc biệt quan tâm đến việc tuyên truyền, giáo dục truyền thống cách mạng thông qua các địa chỉ đỏ như Di tích Dục Thanh. Nhiều chương trình tham quan, học tập về nguồn dành cho đoàn viên, thanh niên và học sinh đã được tổ chức nhằm giúp thế hệ trẻ hiểu sâu hơn về lịch sử dân tộc.

Thông qua những hoạt động ấy, Di tích Dục Thanh tiếp tục phát huy giá trị lịch sử – văn hóa của mình, trở thành nơi khơi dậy niềm tự hào dân tộc, bồi đắp lý tưởng sống và truyền cảm hứng cho thế hệ trẻ noi theo tấm gương của Chủ tịch Hồ Chí Minh trên con đường học tập, rèn luyện và cống hiến cho đất nước.

Hoàng Phương